

## **ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА МУНІЦИПАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ**

Стаття присвячена вивченню проблем формування та реалізації муніципально-правової політики. Інноваційна складова муніципально-правової політики вивчається у взаємозв'язку з сутністю цього політико-правового явища, а також елементним складом цього напрямку політики. Звертається увага на інструменти та засоби муніципально-правової політики, зокрема, такі, що є інноваційно-орієнтованими.

Йдеться про те, що муніципально-правова політика включає в себе цілеспрямовану і узгоджену діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, інституцій громадянського суспільства, територіальних колективів і окремих громадян, що здійснюється зі спільною метою та в порядку, передбаченому чинним законодавством, та в кінцевому рахунку, орієнтує суспільство на оптимізацію муніципально-правового регулювання.

Встановлюється, що незважаючи на те, що саме держава сьогодні залишається провідним актором у сфері формування муніципально-правової політики, органи місцевого самоврядування все глибше інтегруються у процес формування та реалізації муніципально-правової політики на місцях. Адже забезпечення належних умов, спрямованих, насамперед, на удосконалення процесу формування та реалізації муніципально-правової політики більшою мірою залежить від ініціативної і відповідальної територіальної громади, а також органів та посадових осіб місцевого самоврядування, що діють у межах Конституції та законів України, адаптуючи рішення до місцевих умов та потреб.

Визначаються основні проблеми на шляху повоєнного відновлення територій, наголошується на важливості усвідомлення ролі не лише держави, а й регіонів у процесі повоєнного відновлення та відбудови окремих місцевостей, територій, держави в цілому. Звертається увага на необхідність кардинального перегляду підходів до розуміння, проблем формування та реалізації муніципально-правової політики в Україні з урахуванням об'єктивних факторів та умов.

**Ключові слова:** держава, інноваційно-орієнтована муніципально-правова політика, місцеве самоврядування, муніципально-правова політика, повоєнне відновлення.

**Постановка проблеми.** Протягом кількох десятиліть однією з провідних тенденцій розвитку демократичних держав є законодавче закріплення та повсюдне впровадження принципів децентралізації, субсидіарності і місцевого самоврядування. Насамперед, означена тенденція проявляється на рівні конституційно-правового урегулювання таких правових явищ, як муніципальна влада, а також відповідних інститутів і механізмів її реалізації (місцеве самоврядування, прями і опосередковані форми локальної партисипативної демократії тощо). Крім того, йдеться й про формування окремого напрямку як в межах зовнішньої, так і в межах внутрішньої політики демократичних держав світу (муніципальної, державної регіональної, муніципально-правової політики).

Визнання муніципальної влади як основи будь-якого демократичного ладу на державному рівні, а також визнання, гарантування й підтримка на внутрішньодержавному рівні є рушійною силою муніципалізації конституційно-правового життя багатьох демократичних держав світу [1].

У пошуках власного шляху, долучається до загальносвітових тенденцій і Україна. При цьому, реалізація, започаткованих у 2014 році, процесів децентралізації та реорганізації публічної влади загалом і місцевого самоврядування зокрема, з початком повномасштабного вторгнення значно ускладнилися, а в окремих місцевостях є неможливими з об'єктивних причин.

Незважаючи на вкрай складні обставини, в яких опинилася Україна, невпинний процес утвердження

демократії, її інститутів та механізмів, а також удосконалення форм та методів її реалізації триває. Це в повній мірі стосується держави та її органів, а також територіальної громади і органів місцевого самоврядування. Адже стійкий розвиток і процвітання сучасної демократичної держави неможливі без утвердження спроможного місцевого самоврядування, оптимізації адміністративно-територіального устрою та постійного вдосконалення існуючої моделі територіальної організації влади, запровадження дієвих механізмів демократії участі на місцях, поширення використання електронних форм взаємодії влади і громади тощо.

Рух у напрямі подальшого поглиблення демократичних засад існування і функціонування української держави, збереження цінностей і надбань українського суспільства, можливий лише через усвідомлення необхідності продовження розпочатої масштабної трансформації організації влади на місцевому рівні, реформування місцевого самоврядування. Крім того, це сприятиме й ефективній реалізації Україною політики європейської інтеграції, розвитку співробітництва з європейськими інституціями, зокрема, Радою Європи та Європейським Союзом.

**Аналіз останніх публікацій і досліджень.** Питання щодо формування основних напрямів, а також проблем реалізації муніципальної, муніципально-правової політики є малодослідженими. При цьому, питання щодо формування правової політики держави неодноразово ставали центром наукових дискусій. Так, питання щодо формування та реалізації державної правової політики були в центрі уваги таких учених, як В. І. Андріяш, Н. А. Железняк, О. В. Скрипнюк, Д. О. Тихомирова та ін. До наукових досліджень, що стосуються окремих аспектів муніципально-правової політики можна віднести праці О. О. Ахмерова, О. В. Батанова, В. В. Поповича, Р. В. Хвана та ін.

Місцеве самоврядування має важливе значення для розбудови конституційного ладу на засадах верховенства права і законності, демократії і визнання прав людини. Цим обумовлена необхідність формування і здійснення відповідного напрямку правової політики держави як системи принципів і засобів цілеспрямованого правового впливу на перебіг і спрямованість відповідних суспільних процесів та розвиток відповідних соціальних інститутів і норм.

**Метою статті** є вивчення основних проблем, пов'язаних із формуванням та реалізацією муніципально-правової політики, виділення інноваційної складової сучасної муніципально-правової політики, а також з'ясування ролі місцевого самоврядування у формуванні та реалізації інноваційно-орієнтованої муніципально-правової політики в Україні.

**Виклад основного матеріалу.** Муніципально-правова політика, як складова правової політики, може бути визначена як система науково обґрунтованих принципів та стратегій, спрямованих на створення ефективного механізму муніципально-правового регулювання. Метою муніципально-правової політики є модернізація і розбудова спроможного місцевого самоврядування. До структури муніципально-правової політики можна віднести її цілі, пріоритети, напрямки, завдання, конкретні заходи.

У процесі формування та реалізації муніципально-правової політики ключовим є раціональний та послідовний підхід. Йдеться про те, що кожен напрям правового регулювання, кожен конкретний захід, кожне окреме рішення повинні бути науково обґрунтованими, відповідати засадам конституційного ладу, а також міжнародним зобов'язанням держави.

У контексті демократичної та правової державності, муніципально-правова політика стає ключовим інструментом впливу на суспільні відносини у сфері місцевого самоврядування [2]. Муніципально-правова політика, як система, повинна відзначатися пріоритетом прав людини та забезпеченням спроможності територіальних громад. Такий підхід до формування та реалізації муніципально-правової політики передбачає не лише забезпечення виконання формальних процедур, а й глибоке розуміння і врахування потреб і аспірацій членів громад.

Муніципально-правова політика взаємодіє з іншими різновидами державної політики, доповнюючи їх інструментарій і впливаючи на формування суспільства, що розвивається гармонійно. Така взаємодія є діалектичною, адже розвиток місцевого самоврядування впливає на інші різновиди політики, а власне муніципально-правова політика формується під впливом загальнодержавних інтересів та міжнародних тенденцій. Відтак, муніципально-правова політика є інструментом, який не лише спрямований на врегулювання муніципально-правових відносин, а й визначає та формує принципи сучасного відкритого громадянського суспільства, а також спроможного та дієвого місцевого самоврядування.

Сутність муніципально-правової політики полягає в узгодженій і цілеспрямованій діяльності таких суб'єктів, як органи державної влади, місцевого самоврядування, представники громадянського суспільства, територіальні громади і окремі громадяни, яка спрямована на оптимізацію та раціоналізацію муніципально-правового регулювання відповідно до чинного законодавства. Важливим аспектом цієї політики є спільна мета, яка є визначальною для усіх її учасників, а сама муніципально-правова політика є інструментом для досягнень конкретних цілей і завдань у муніципальному будівництві. Відтак, цей

процес не може відбуватися стихійно, а вимагає відповідної стратегії і тактики, логічної послідовності і системності дій.

Специфіка муніципально-правової політики полягає в тому, що вона з одного боку, є найбільш наближеною до місця проживання громадян, а відтак, до їх повсякденних потреб та інтересів, а з другого – має комплексний характер, оскільки саме такими і є питання місцевого значення [3]. Зважаючи на свою діалектичну природу, муніципально-правова політика функціонує як ключовий механізм забезпечення взаємодії між різними рівнями влади та суб'єктами громадянського суспільства. Муніципально-правова політика, орієнтована на оптимізацію та раціоналізацію муніципально-правового регулювання, створює так званий фреймворк, де всі суб'єкти можуть визначати пріоритети, вирішувати питання і співпрацювати для досягнення спільних цілей. Такий підхід повинен сприяти ефективному використанню ресурсів, уникненню (мінімізації) конфліктів, а також сталому розвитку громад і територій, упровадженню інноваційних складових у процес здійснення муніципально-владних повноважень різними суб'єктами.

У державах зі сталими демократичними традиціями інноваційна складова муніципально-правової політики визначається оновленням підходів до створення і впровадження означених правових механізмів на місцевому рівні. Зокрема, йдеться про такі ключові аспекти (пріоритети, концепції тощо), як:

- 1) електронне урядування та електронна демократія;
- 2) електронні форми діяльності, а також форми електронної взаємодії владних суб'єктів, а також владних суб'єктів з фізичними та юридичними особами, громадянами;
- 3) удосконалення механізмів громадської участі у процесі розробки, обговорення, прийняття рішень;
- 4) підвищення ефективності управління ресурсами; стимулювання локальної ініціативи та партнерства у спільних проєктах;
- 5) постійне оновлення нормативно-правової основи з урахуванням змінюваних потреб, інтересів, пріоритетів тощо [4].

Інноваційна складова муніципально-правової політики в Україні була закладена на рівні конституційно-правового регулювання. Сьогодні, крім іншого, йдеться про такі політико-правові інструменти, як Закон України «Про Засади державної регіональної політики» (від 05.02.2015 р. № 156-VIII) [5], Закон України «Про Національну програму інформатизації» (від 01.12.2022 р. № 2807-IX) [6], Концепція розвитку електронного урядування в Україні (розпорядж. Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 167-р) [7], Концепція розвитку цифрових компе-

тентностей (розпорядж. Кабінету Міністрів України № 167-р. від 03.03.2021 р.) [8], Стратегія реформування державного управління (2022 – 2025 рр.) [9] тощо визначають пріоритетність потреби покращення якості та доступності адміністративних послуг, електронних форм роботи та взаємодії влади і громадян.

При цьому, Україна вже протягом тривалого періоду перебуває у стані перманентного реформування всіх сфер державного і суспільного життя, у пошуку власної моделі державного і муніципального управління, оновлення підходів до взаємодії влади і громадян. Слід визнати, що такі зміни, з одного боку, здатні вивести країну на новий рівень організації і здійснення державного і муніципального управління, змінити характер взаємовідносин влади і громадян, зокрема, завдяки перегляду її основного призначення на користь концепції сервісної держави, подальшої тотальної цифровізації державного і суспільного життя, зменшення відриву так званої політичної еліти від пересічних громадян, від імені та в інтересах яких вона й повинна діяти, а також сприянню формуванню технічного підкованого ініціативного та відповідального суспільства. Водночас, такі стрімкі і кардинальні зміни, їх деякою мірою несистематизованість і відсутність достатнього наукового підґрунтя здатні зменшити (в окремих випадках нівелювати) позитивний ефект від прийняття та реалізації відповідних законодавчих актів, а також упровадження планів заходів конкретних концепцій, стратегій та програм.

Загалом, сучасна інноваційно-орієнтована муніципально-правова політика в Україні, враховуючи особливості правового режиму воєнного стану, а також об'єктивно обумовлені специфічні виклики та потреби суспільства і держави в цей період, включає такі аспекти:

- 1) необхідність адаптації політико-правового середовища до умов воєнного стану. Йдеться про розробку гнучких та ефективних механізмів реагування в умовах воєнного стану як органами державної влади, так і органами місцевого самоврядування, а також військовими державними адміністраціями. Адже в цілях безпеки та здійснення ефективного управління і контролю (відновлення контролю на територіях) можуть оперативно (негайно і у спрощеному порядку) вводитися у дію необхідні рішення, якими передбачаються відповідні механізми, конкретні заходи тощо [10];

- 2) необхідність забезпечення правових можливостей реалізації прав та безпеки громадян. Йдеться про розробку нових, а також перегляд чинних нормативно-правових актів, які гарантують захист прав та безпеку громадян в умовах воєнного стану, а також впровадження та адаптація таких положень на

місцевому рівні. Інноваційно-орієнтований підхід може передбачати зміну пріоритетів на користь забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців, а також інших осіб, що постраждали від воєнних дій [11];

3) необхідність розробки та заохочення гуманітарних та соціальних ініціатив. Йдеться про сприяння впровадженню інноваційно-орієнтованих програм та проєктів, спрямованих на відновлення та підтримку територій і громадян, що постраждали від воєнних дій (зокрема, інноваційні підходи до відновлення інфраструктури, відбудови / розбудови житла тощо);

4) необхідність впровадження та повсюдного використання цифрових технологій для управління та контролю над кризовими ситуаціями. Йдеться про використання інформаційно-комунікаційних технологій з метою координації під час таких кризових ситуацій, що може включати створення електронних систем сповіщення, обміну інформацією, контролю тощо;

5) необхідність перегляду (створення) правових механізмів зміцнення взаємодії між владою та громадянським суспільством. Йдеться про сприяння відкритому діалогу та співпраці між органами влади, громадянами та неприбутковими організаціями з метою спільного вирішення проблем в умовах воєнного стану.

**Висновки.** В умовах правового режиму воєнного стану в Україні не може бути дотримано всіх умов, необхідних для комплексного та послідовного впро-

вадження інноваційно-орієнтованої муніципально-правової політики. Водночас, створення інфраструктурної, ресурсної, організаційно-правової бази для повоєнного послідовного впровадження кроків інноваційно-орієнтованої муніципально-правової політики здійснюються в основному або, у тому числі, завдяки процесам муніципального управління, що здійснюється, зокрема, за посередництвом інституту місцевого самоврядування.

Таким чином, незважаючи на провідну роль держави у формуванні та реалізації муніципально-правової політики, роль і значення місцевого самоврядування у цьому процесі не слід недооцінювати. Місцеве самоврядування сьогодні набуває статусу одного з ключових агентів формування та реалізації інноваційно-орієнтованої муніципально-правової політики під час дії воєнного стану, а також у період повоєнного відновлення. Роль місцевого самоврядування полягає, зокрема, у стратегічному плануванні, координації гуманітарної допомоги, гарантуванні прав громадян та безпеки, активній участі у відновленні житлового фонду, критично важливих об'єктів інфраструктури та соціальної інфраструктури. Крім того, створення та підтримання належних умов для формування та реалізації інноваційно-орієнтованої муніципально-правової політики відкриває нові можливості для формування ініціативного відповідального та активного громадянського суспільства, адже реальні потреби і виклики можуть і повинні вирішуватися саме на місцевому рівні.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Батанов, О. В. Парадигма сучасного унітаризму в Україні: проблеми формування та реалізації. *Конституційно-правові академічні студії*. 2020. Вип. 2. С. 78–89.
2. Кожина, А. В. Пріоритети державної політики щодо місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та розвитку громадянського суспільства. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 9. С. 98–101.
3. Serohina S. H., Bodrova I. I., Petryshyna, M. O. Municipal policy as a priority area of legal policy in the context of reforming the territorial organization of power and European Integration of Ukraine. *Journal NALSU*. 2021. № 3. p. 129–143. doi: 10.37635/jnalsu.28(3).2021.129-143. URL: <http://visnyk.kh.ua/uk/article/munitsipalno-pravova-politika-yak-prioritetny-napryamok-pravovovoyi-politiki-v-umovakh-reformuvannya-teritorialnoyi-organizatsiyi-vladi-ta-yevropeyskoyi-integratsiyi-ukrayini>
4. Петришина, М. О. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері створення належних організаційних та правових передумов розвитку дослідницьких структур в Україні. Правове забезпечення науково-дослідницької інфраструктури в Україні (теоретико-правовий аспект): *монографія* / за ред. А. М. Любич та І. В. Огієнко. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2022, 176 с. С. 69–107.
5. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
6. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 р. № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>
7. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>



8. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>
9. Деякі питання реформування державного управління України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text>
10. Серьогіна С. Г., Петришина М. О. Особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади в умовах воєнного стану й відбудови України. *Правнична наука та законодавство України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану: монографія*. Нац. акад. прав. наук України. Харків, Право. 2023. 902 с. С. 129–145.
11. Petryshyn O. O. Population Loss Through Migration and Internal Displacement as a Risk Factor for Stronghold Territorial Communities in Post-Invasion Ukraine. *Studia Regionalne i Lokalne*. 2023. Nr. 1(91). p. 92–104. doi: 10.7366/1509499519106.

#### REFERENCES

1. Batanov, O. V. (2020). Paradigm of modern Unitarism in Ukraine: Problems of formation and implementation. *Konstytutsiino-pravovi akademichni studii.*, 2, 78–89 [in Ukrainian].
2. Kozhyna, A. V. (2015). State policy priorities for local self-government in the context of decentralization of power and the development of civil society. *Derzhavne upravlinnia. Investytzii: praktyka ta dosvid*, 9, 98–101 [in Ukrainian].
3. Serohina, S. H., Bodrova, I. I. & Petryshyna, M. O. (2021). Municipal policy as a priority area of legal policy in the context of reforming the territorial organization of power and European Integration of Ukraine. *Journal NALSU*, 3, 129–143. doi: 10.37635/jnalsu.28(3).2021.129-143. Retrieved from: <http://visnyk.kh.ua/uk/article/munitsipalno-pravova-politika-yak-prioritetny-napryamok-pravovovoyi-politiki-v-umovakh-reformuvannya-teritorialnoyi-organizatsiyi-vladi-ta-yevropeyskoyi-integratsiyi-ukrayini>
4. Petryshyna, M. O. (2022). *Powers of local self-government bodies in the field of creation of proper organizational and legal preconditions for the development of research structures in Ukraine. Legal support for research infrastructure in Ukraine (theoretical and legal aspect)*. Liubchych A. M. & Ohiienko I. V. (Eds.). Kharkiv: NDI prav. zabezp. innovats. rozvytku NAPrN Ukrainy, 69–107 [in Ukrainian].
5. Law of Ukraine on the principles of state regional policy, No. 156-VIII (2015, February 5). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19> [in Ukrainian].
6. Law of Ukraine on the National Informatization Program, No. 2807-IX (2022, December 1). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> [in Ukrainian].
7. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the concept of e-government development in Ukraine, No. 649-p. (2017, September 20). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
8. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the concept of development of digital competences and approval of the plan of measures for its implementation, No. 167-p. (2021, March 3) Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
9. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Some issues of reforming public administration of Ukraine, No. 831-p. (2021, July 21). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
10. Serohina, S. H. & Petryshyna, M. O. (2023). *Features of interaction of local self-government bodies with state authorities in the conditions of martial law and reconstruction of Ukraine. Legal Science and Legislation of Ukraine: European Vector of Development in Martial Status*. Nats. akad. prav. nauk Ukrainy. Kharkiv, Pravo, 129–145 [in Ukrainian].
11. Petryshyn, O. O. (2023). Population Loss Through Migration and Internal Displacement as a Risk Factor for Stronghold Territorial Communities in Post-Invasion Ukraine. *Studia Regionalne i Lokalne*, 1(91), 92–104. doi: 10.7366/1509499519106.

#### PETRYSHYNA MARYNA

PhD in Law, associate professor, Leading researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of the NALS of Ukraine

**INNOVATIVE COMPONENT OF MUNICIPAL LEGAL POLICY: PROBLEMS OF FORMATION AND PROSPECTS OF FURTHER DEVELOPMENT**

**Problem setting.** This article is devoted to the study of the problems of formation and implementation of municipal legal policy. The innovative component of municipal legal policy is studied in relation to the essence of this political and legal phenomenon, as well as the elemental composition of this direction of legal policy. Attention is drawn to the tools and means of the municipal legal policy, in particular, those that are innovation-oriented.

It is about the fact that municipal legal policy includes goal-oriented and coordinated activities of state authorities, local self-government bodies and officials, civil society institutions, territorial communities and individual citizens, which is carried out with a common goal and within the rules and orders prescribed by current legislative acts, and ultimately, orients society to the optimization of municipal legal regulation.

**Analysis of recent researches and publications.** The issues related to the formation of the main directions and problems of implementation of municipal and municipal legal policy are poorly understood. At the same time, issues related to the formation of the State's legal policy have repeatedly become the center of scientific discussions. Thus, issues related to the formation and implementation of the State legal policy were the focus of attention of such scholars as V. I. Andriyash, N. A. Zheleznyak, O. V. Skrypniuk, D. O. Tikhomirova, and others. Scientific research on certain aspects of municipal legal policy includes the works of O. Akhmerov, O. Batanov, V. Popovych, R. Hwan and others.

**Purpose of research** is to study the main issues related to the formation and implementation of municipal legal policy, to highlight the innovative component of modern municipal legal policy, and also to clarify the role of local self-government in the formation and implementation of innovation-oriented municipal legal policy in Ukraine.

**Article's main body.** It is established that despite the fact that the state still remains the leading actor in the field of municipal legal policy formation, local self-government bodies are increasingly integrated into the process of municipal legal policy formation and implementation on the local level. After all, the provision of the proper conditions aimed, first of all, at improving the process of formation and implementation of municipal legal policy, depends to a greater extent on the initiative and responsible territorial community, as well as on the local self-government bodies and officials, acting within the limits of the Constitution and laws of Ukraine, adapting decisions on local conditions and needs.

The main problems of the path of post-war renovation of territories are identified, the importance of understanding the role of not only the state, but also regions in the process of post-war reconstruction and renovation of the territories, regions and the state as a whole is emphasized. Attention is drawn for the need of a radical revision of approaches of understanding, problems of the formation and implementation of municipal legal policy in Ukraine, taking into account objective factors and conditions.

During martial law in Ukraine, it is impossible to meet all the conditions necessary for the comprehensive and consistent implementation of innovation-oriented municipal legal policy. At the same time, the creation of an infrastructural, resource, organizational and legal basis for the post-war successive implementation of the steps of innovation-oriented municipal legal policy is carried out mainly or thanks to the processes of municipal management, which is carried out, in particular, through the institution of local self-government.

**Conclusions and prospects for the development.** Thus, despite the leading role of the state in the formation and implementation of municipal legal policy, the role and importance of local self-government in this process should not be underestimated. Today, local self-government acquires the status of one of the key agents in the formation and implementation of innovation-oriented municipal legal policy during martial law, as well as in the period of post-war reconstruction.

**Key words:** state, innovation-oriented municipal legal policy, local self-government, municipal legal policy, post-war renovation.

**За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:**

Петришина М. О. Інноваційна складова муніципально-правової політики: проблеми формування та перспективи подальшого розвитку. *Право та інновації*. 2023. № 4 (44). С. 63–68.